

ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΥΛΩΝΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΖΩΝΤΑΝΟ ΠΛΑΝΗΤΗ

Οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές έχουν σημαντικό ρόλο στην προστασία και διατήρηση της ζωής στις θάλασσές μας.

© Γ. ΡΗΓΟΥΤΙΣΟΣ / WWF ΕΛΛΑΣ

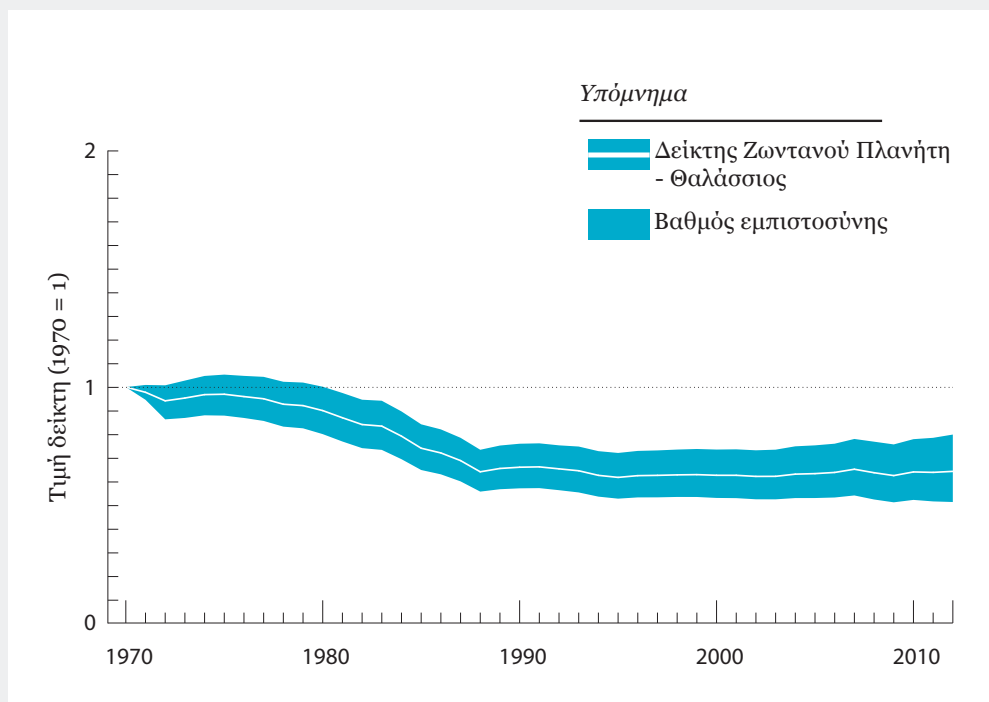
Τι είναι οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές;

Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Φύσης [International Union for the Conservation of Nature (IUCN)], ως προστατευόμενες περιοχές ορίζονται οι αναγνωρισμένες και σαφώς καθορισμένες γεωγραφικές εκτάσεις, χερσαίες ή θαλάσσιες, οι οποίες υπόκεινται σε διαχείριση μέσω νομικών ή άλλων αποτελεσματικών μέσων, ώστε να επιτευχθεί η μακροπρόθεσμη διατήρηση και προστασία της φύσης με τις συναφείς οικοσυστημικές υπηρεσίες και πολιτιστικές αξίες (Dudley 2013).

Ο ορισμός αυτός αφορά και τις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές, στις οποίες ωστόσο ως προς τον καθορισμό του γεωγραφικού τους χώρου μεταξύ άλλων σημαίνουντα ρόλο έχει η κάθετη αναγνώριση, καθώς πρέπει να εξεταστεί ο εναέριος χώρος πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, η ίδια η επιφάνεια της θάλασσας, η στήλη του νερού, ο πυθμένας και υποπυθμένας ή συνδυασμός δύο και παραπάνω προαναφερθέντων στοιχείων. Με άλλα λόγια, ως θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή ορίζεται μια περιοχή χαρακτηρισμένη και αποτελεσματικά διαχειριζόμενη ώστε να προστατεύει τα θαλάσσια οικοσυστήματα, τις διεργασίες και λειτουργίες τους, τα είδη και τους οικοτόπους. Οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές μπορούν να συνεισφέρουν στην αποκατάσταση και την αναπλήρωση των φυσικών πόρων καθώς και στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό εμπλουτισμό (Reuchlin-Hugenholtz και McKenzie, 2015).

Η θάλασσα δεν είναι το απέραντο γαλάζιο που νομίζουμε. Η αλόγιστη χρήση φυσικών πόρων, και ειδικότερα η υπεραλίευση και η παρεμπόλιση αλιείας, καθώς και η καταστροφή των παράκτιων και θαλάσσιων οικοτόπων, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή αποτελούν

σημαντικές απειλές για τη θαλάσσια ζωή. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ο δείκτης Ζωντανού Πλανήτη του WWF παρουσιάζει μείωση των πληθυσμών των θαλάσσιων ειδών κατά 36% από το 1970 μέχρι το 2012 (WWF 2016).

Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, είναι απαραίτητη η εφαρμογή μιας σειράς ενεργειών, μεταξύ των οποίων και ο χαρακτηρισμός προστατευόμενων περιοχών. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον στόχο 11 της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα (CBD Aichi Target 11) μέχρι το 2020 η παγκόσμια κοινότητα έχει δεσμευτεί να αυξήσει τις προστατευόμενες περιοχές, ώστε να καλύπτουν το 17% της χερσαίας έκτασης του πλανήτη και 10% της θαλάσσιας.

Η προστασία των θαλάσσιων εκτάσεων του πλανήτη ξεκίνησε αργότερα από εκείνη των χερσαίων. Ως απόρροια αυτής της καθυστέρησης **ο χαρακτηρισμός θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών παρουσιάζει ακόμα σημαντικές ελλείψεις**. Οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές αν και ξεπερνούν σήμερα το 10% των εθνικών υδάτων, καλύπτουν μόνο το 6% περίπου του συνόλου των ωκεανών. Παρά τη σημαντική αύξηση του ποσοστού κάλυψης των θαλάσσιων περιοχών που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, ο παγκόσμιος στόχος ακόμα δεν έχει επιτευχθεί, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη εντατικοποίησης της προσπάθειας διατήρησης του θαλάσσιου πλούτου.

Το ίδιο ισχύει και στην Ευρώπη όπου το οικολογικό δίκτυο Natura 2000, καλύπτει το 18% της χερσαίας και το 6% της θαλάσσιας έκτασής της. Παρόλο που η Ευρώπη φαίνεται να έχει πετύχει τον παγκόσμιο στόχο που αφορά στον χαρακτηρισμό των χερσαίων προστατευόμενων περιοχών, θα πρέπει να εντείνει την προσπάθειά της για την επίτευξη του στόχου που αφορά στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές μέχρι το 2020.

Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές: Μεσόγειος

Η Μεσόγειος καλύπτει το 0,7% των ωκεανών. **Παρά τη μικρή της έκταση, αναγνωρίζεται ως μια από τις 25 σημαντικές περιοχές συγκέντρωσης βιοποικιλότητας παγκοσμίως, καθώς περιλαμβάνει σπάνιους και σημαντικούς θαλάσσιους οικοτόπους και πολλά ενδημικά είδη. Ο θαλάσσιος πλούτος της Μεσογείου όμως κινδυνεύει.** Έχει παρατηρηθεί μείωση των θαλάσσιων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων, καθώς και σημαντική μείωση των πληθυσμών διαφόρων ειδών. Κύρια αιτία είναι το οικολογικό αποτύπωμα των ανθρωπινων δραστηριοτήτων, όπως η υπεραλίευ-

ση και η μη βιώσιμη αλιεία, οι θαλάσσιες μεταφορές, η θαλάσσια ρύπανση, η άναρχη και πυκνή ανάπτυξη των ακτών καθώς και η υπεράκτια εξόρυξη υδρογονανθράκων.

Σύμφωνα με στοιχεία του MedPan, του δικτύου των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στη Μεσόγειο, έχουν θεσπιστεί πάνω από 100 θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές σε 18 χώρες της Μεσογείου, ανάμεσά τους και η Ελλάδα. Αν και σημειώνεται αύξηση του χαρακτηρισμού των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, ούτε στη Μεσόγειο έχει επιτευχθεί ο παγκόσμιος στόχος.

Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές: Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι μία χώρα με πολύτιμη φυσική κληρονομιά και σημαντική βιοποικιλότητα, μεγάλη πυκνότητα και ποικιλία ειδών και ένα εντυπωσιακό μωσαϊκό χερσαίων, υγροτοπικών και θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Στις ελληνικές θάλασσες απαντούν περίπου 3500 θαλάσσια είδη, μεγάλο μέρος των οποίων είναι ενδημικά της Μεσογείου. Οι θάλασσές μας φιλοξενούν είδη όπως θαλάσσιες χελώνες, θαλάσσια θηλαστικά και τη μεσογειακή φώκια, καθώς επίσης και πολλά διαφορετικά είδη ψαριών και καρχαριών. Οι τυπικοί οικοτόποι του πυθμένα είναι τα λιβάδια Ποσειδωνίας καθώς και οι κοραλλιογενείς σχηματισμοί, γνωστοί και ως «τραγάνα».

Λόγω του πλούτου και τη σημασίας της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, η χώρα

μας έχει μεγάλη ευθύνη στη διατήρησή της. Η Ελλάδα έχει θεσπίσει δύο μεγάλα θαλάσσια εθνικά πάρκα – το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Βορείων Σποράδων και το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου. Παράλληλα κι άλλες προστατευόμενες περιοχές της χώρας όπως η Κάρπαθος, το Δέλτα Αξιού, η Διμνοθάλασσα του Μεσολογγίου και ο Αμβρακικός Κόλπος έχουν επίσης σημαντικά θαλάσσια τμήματα.

Μετά από πρόσφατη (2017) απόφαση επέκτασης του δικτύου Natura 2000 ώστε να καλύπτει πληρέστερα προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, η Ελλάδα έχει εντάξει περίπου το 28% της χερσαίας και το 22% της θαλάσσιας έκτασής της στο ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000.

**>20 % ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ
ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΧΕΙ ΕΝΤΑΧΘΕΙ ΣΤΟ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
NATURA 2000**

© JOAKIM ODELBORG

Αποτελεσματικότητα των προστατευόμενων περιοχών

Όσο σημαντικός κι αν είναι ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενης, ο βαθμός προστασίας εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης και της λειτουργίας της, κι αυτό ισχύει τόσο στη χέρσο όσο και στη θάλασσα. Συνεπώς, είναι απαραίτητο πέρα από τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως προστατευόμενης να εξασφαλίζεται:

- η εφαρμογή μέτρων προστασίας και διαχείρισης βάσει εγκεκριμένου σχεδίου διαχείρισης και με την συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων.
- η συστηματική παρακολούθηση της κατάστασης και των τάσεων των προστατευόμενων χαρακτηριστικών της,
- ένα αποδοτικό σύστημα φύλαξης,
- η υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης και επικοινωνίας με τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων στη διαχείριση της περιοχής,

- η απρόσκοπτη λειτουργία ενός σχήματος διοίκησης της περιοχής.

Απαραίτητη επίσης είναι και η ρύθμιση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων τόσο εντός όσο και εκτός των προστατευόμενων περιοχών, με βάση τις επιταγές της θαλάσσιας χωροταξίας. Η **θαλάσσια χωροταξία** αφορά τον σχεδιασμό του χρόνου και του τόπου άσκησης ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η βιωσιμότητά τους στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Η θαλάσσια χωροταξία αποκτά μεγαλύτερη αξία όταν εφαρμόζει την οικοσυστημική προσέγγιση, δηλαδή όταν η οργάνωση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων βασίζεται στην αναγνώριση της ανάγκης διατήρησης της ποικιλίας και της ετερογένειας των ειδών και των οικοσυστημάτων και των πολύπλοκων σχέσεων που τα διέπουν ως συνεκτικό σύνολο.

© Γ. ΠΑΠΑΤΑΣ / WWF/ΕΛΛΑΣ

Οι προστατευόμενες περιοχές υποστηρίζουν τη βιώσιμη αλιευτική δραστηριότητα.

Τα οφέλη των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών

Οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές, όπως και όλες οι προστατευόμενες περιοχές έχουν ως κυρίαρχο στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Παράλληλα, **παρέχουν σημαντικά επιπλέον οφέλη, ενισχύοντας την τοπική οικονομία και κοινωνία. Αποτελούν μέρος του φυσικού κεφαλαίου, το οποίο αποτελεί τη βάση για τη συνολική ανάπτυξη μίας περιοχής ή και μιας χώρας.** Αυτή η σύνδεση θάλασσας και ανάπτυξης είναι φανερή στην Ελλάδα καθώς ο πλούτος της θάλασσας υποστηρίζει την κοινωνία και οικονομία με τα πολλαπλά οφέλη που προσφέρει σε τομείς όπως ο τουρισμός, η αλιεία και η ναυτιλία.

Συνοπτικά, οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές:

- εξασφαλίζοντας τον απαραίτητο χώρο στη φύση, παρέχουν καταφύγιο και προστασία σε απειλούμενα θαλάσσια είδη και ευάλωτους θαλάσσιους οικοτόπους.
- επιτρέπουν τη φυσική λειτουργία και αυξάνουν την ανθεκτικότητα των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

- δίνουν τη δυνατότητα στα ιχθυοποθέματα να ανακάμψουν, παρέχοντας ασφαλή μέρη στα ψάρια να γεννήσουν τον γόνο και στη συνέχεια αυτός να μεγαλώσει και να αναπυχθεί.
- υποστηρίζουν τη βιώσιμη αλιευτική δραστηριότητα, ωφελώντας ταυτόχρονα την προστασία και αναπαραγωγή των ειδών και τους αλιείς.
- παρέχουν τη δυνατότητα αναπτυξιακών δραστηριοτήτων στην τοπική κοινωνία.

Σε μελέτη που έχει παρουσιάσει το WWF, εκτιμάται ότι αν η έκταση των προστατευόμενων περιοχών είναι ακόμα μεγαλύτερη από τον σημερινό παγκόσμιο στόχο και φτάσει στο 30% των ωκεανών, τότε οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές πέρα από τη συμβολή τους στην αποκατάσταση της θαλάσσιας ζωής, θα παρέχουν και σημαντικά μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη της τάξης των \$900 δις, που θα αντισταθμίζουν τα όποια κόστη (Reuchlin-Hugenholtz και McKenzie, 2015).

\$900 ΔΙΣ: ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015-2050

Παραδείγματα Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών στην Ελλάδα: ΓΥΑΡΟΣ και ΖΑΚΥΝΘΟΣ

ΖΑΚΥΝΘΟΣ: Η σταθερή λειτουργία και ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός απαραίτητες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική προστασία

Τις δεκαετίες του 1980 και 1990, η Ζάκυνθος κατακλείστηκε από ένα μαζικό κύμα τουρισμού, ενώ ακόμη και σήμερα αποτελεί έναν από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς τόπους της Ευρώπης. Την ίδια περίοδο τεκμηριώθηκε και η εξαιρετική σημασία των παραλιών της Ζακύνθου για την προστασία και τη διατήρηση της θαλάσσιας χελώνας καρέτα *Caretta caretta*, η οποία φώλιαζε και συνεχίζει να φωλιάζει στις παραλίες της Ζακύνθου.

Πράγματι η Ελλάδα φιλοξενεί το 60% των φωλιών της θαλάσσιας χελώνας καρέτα και τις δύο πιο σημαντικές περιοχές ωοτοκίας στη Μεσόγειο: στον Κόλλο του Λαγανά στη Ζάκυνθο και στον νότιο Κυπαρισσιτικό κόλλο στη δυτική Πελοπόννησο. Το 2015, η θαλάσσια χελώνα καρέτα επανεκτιμήθηκε ως Τρωτό είδος στον κόκκινο κατάλογο των ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση της IUCN, ενώ ο υποπληθυσμός της στη Μεσόγειο εκτιμάται ως Μειωμένου ενδιαφέροντος. Ωστόσο, αυτά τα καλά νέα συνοδεύονται από έναν σημαντικό περιορισμό: το είδος «θεωρείται πλήρως εξαρτώμενο από ενέργειες διατήρησης». Αυτό σημαίνει ότι χωρίς μέτρα για τη διατήρηση της καρέτα και των παραλιών ωοτοκίας της, αυτή η θετική τάση μπορεί εύκολα να ανατραπεί. Αυτό ισχύει και στην περίπτωση της Ζακύνθου.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, για την προστασία των παραλιών ωοτοκίας της χελώνας καρέτα στη Ζάκυνθο κυρίως από τον ανε-

ξέλεγκτο τουρισμό και συνολικότερα τη διαχείριση της περιοχής λήφθηκαν μέτρα. Στα πιο αποτελεσματικά μέτρα συγκαταλέγονται η αγορά έκτασης γύρω από τη σημαντικότερη παραλία ωοτοκίας, τα Σεκάνια, από το WWF Ελλάς το 1994 και η ίδρυση με Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου το 1999, του πρώτου σύγχρονου Εθνικού Πάρκου στην Ελλάδα με Φορέα Διαχείρισης (ΦΕΚ Δ' 906, το οποίο τροποποιήθηκε με ΠΔ το 2003 (ΦΕΚ Δ' 1272)).

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου έχει συμβάλει καθοριστικά στη διατήρηση και την προστασία της χελώνας. Ωστόσο, σημειώνονται αρκετές δυσλειτουργίες στην εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων και δράσεων διαχείρισης της περιοχής. Για να μπορέσει η Ζάκυνθος να συνεχίσει να αποτελεί καταφύγιο για την καρέτα είναι απαραίτητο να ενταθούν οι προσπάθειες για την εύρυθμη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, στο πλαίσιο ενός συνεκτικού και λειτουργικού εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών αλλά και να ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός των δράσεων προστασίας και διαχείρισης με την έγκριση ενός σχεδίου διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.

60% ΤΩΝ ΦΩΛΙΩΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ ΚΑΡΕΤΑ ΦΙΛΟΞΕΝΕΙΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα Σεκάνια έχουν χαρακτηριστεί ως περιοχή απολύτου προστασίας και αποτελούν τον πυρήνα του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου.

© A. BONETTI / WWF ΕΛΛΑΣ

ΓΥΑΡΟΣ: μία πρότυπη διαδικασία συμμετοχικού σχεδιασμού μίας προστατευόμενης περιοχής

Στην Ελλάδα ζει και αναπαράγεται ο μεγαλύτερος πληθυσμός μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* σε ευρωπαϊκό επίπεδο και πάνω από το 50% του συνολικού πληθυσμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Πρόκειται για ένα απειλούμενο είδος που προστατεύεται από την εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία. Για την προστασία του έχει θεσπιστεί ήδη εδώ και χρόνια το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Βορείων Σποράδων, στην Αλόνησσο.

Έρευνες αποκάλυψαν πρόσφατα ότι ο σημαντικότερος πληθυσμός της μεσογειακής φώκιας, ο οποίος μάλιστα αναπαράγεται κάθε

χρόνο με σταθερά υψηλούς ρυθμούς, εντοπίζεται στη Γυάρο. Η Γυάρος, τόπος ιστορικής σημασίας, και η θαλάσσια περιοχή 3 ναυτικών μιλίων γύρω από αυτή χαρακτηρίστηκε το 2011 ως περιοχή Natura 2000, κυρίως λόγω της παρουσίας της σημαντικής αποικίας Μεσογειακής φώκιας. Επιπλέον, στη θαλάσσια περιοχή γύρω από τη Γυάρο παρατηρούνται και άλλα σημαντικά θαλάσσια είδη, ενώ πάνω από το 50% του βυθού καλύπτεται από σημαντικούς θαλάσσιους οικοτόπους όπως λιβάδια ποσειδωνίας και τραγάνες. Στα βράχια του νησιού βρίσκεται ίσως η πιο σημαντι-

50% ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΦΩΚΙΑΣ ΖΕΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

κή αποικία μύχων (*Puffinus yelkouan*), είδος θαλασσοπούλιου, στην Ελλάδα.

Λόγω της σημασίας της περιοχής οι φορείς που συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ΚΥΚΛΑΔΕΣ LIFE στοχεύουν στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής στην ευρύτερη περιοχή της Γυάρου με έμφαση στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων. Βάση για τη διαμόρφωση των κατάλληλων μέτρων προστασίας, συμβάλλοντας παράλληλα στη βιώσιμη ανάπτυξη, αποτελούν: η επιστημονική μελέτη των πολύτιμων οικολογικών χαρακτηριστικών του νησιού, σειρά δράσεων προστασίας και φύλαξης, καθώς η προώθηση εναλλακτικών δραστηριοτήτων και η προβολή της περιοχής, με τη συμμετοχή και συμβολή των αρμόδιων υπηρεσιών και όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

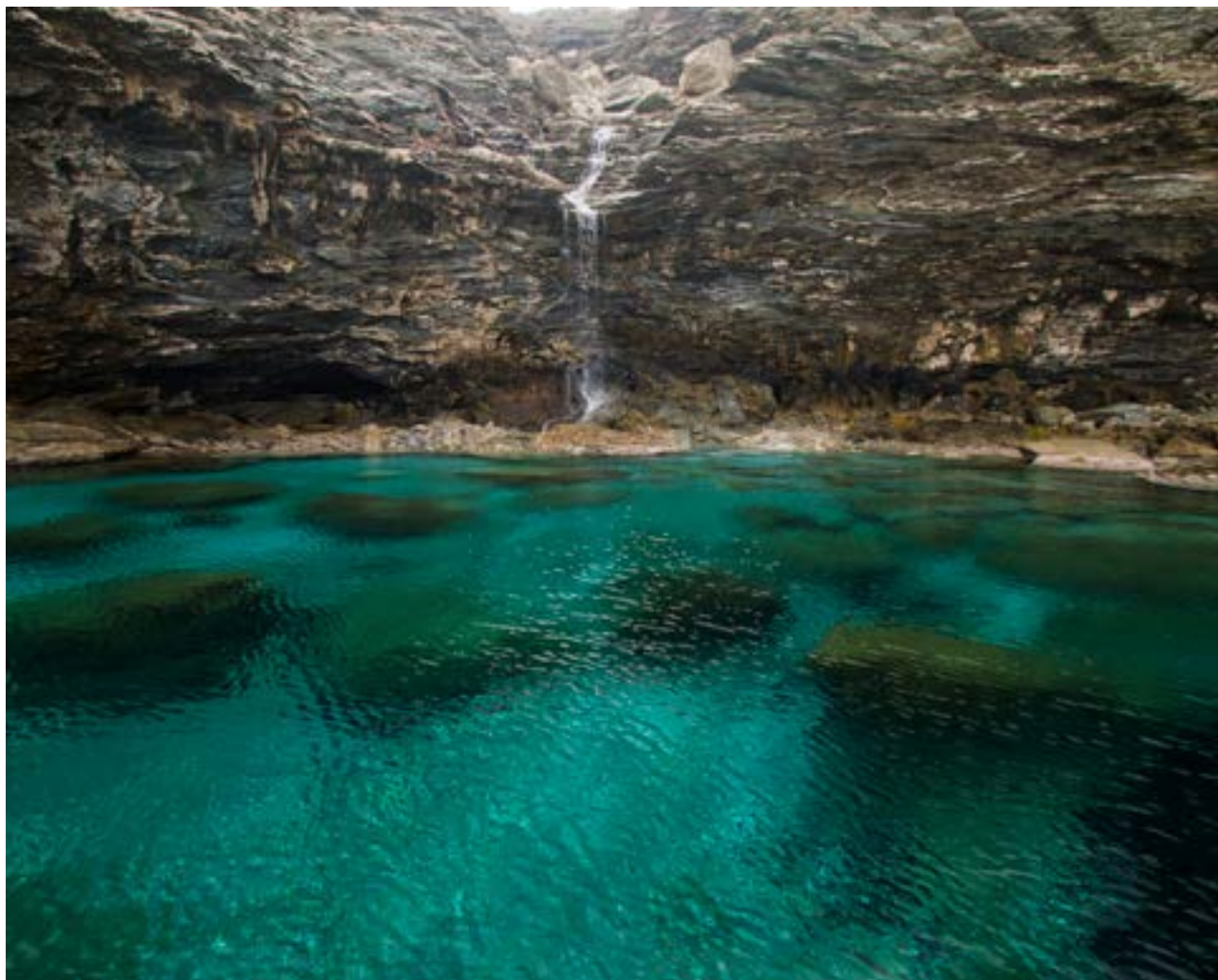
Στο πλαίσιο αυτό, συστάθηκε η Επιτροπή Συνδιαχείρισης της Γυάρου, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των τοπικών φορέων

της Σύρου και της Άνδρου: των συλλόγων επαγγελματιών ψαράδων, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών αναπτυξιακών φορέων καθώς και εκπρόσωποι των συναρμόδιων υπουργείων, ερευνητικών ινστιτούτων και πανεπιστημίων και των περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων. Η Επιτροπή αυτή συζητά συστηματικά και οργανωμένα με βάση ένα κοινό όραμα, το οποίο συμερίζονται τα μέλη της, σχεδιάζει και καταρτίζει τα μέτρα που θα ισχύσουν στη νέα προστατευόμενη περιοχή, αλλά και τον τρόπο που θα λειτουργήσει στο μέλλον. **Μέσω της Επιτροπής Συνδιαχείρισης της Γυάρου εξασφαλίζεται η συμμετοχή όλων των φορέων που εμπλέκονται έμμεσα ή άμεσα στη διαμόρφωση προτάσεων για το μέλλον της περιοχής.** Είναι η πρώτη φορά που οργανώνεται με αυτόν τον τρόπο διαβούλευση και συζήτηση για το μέλλον μιας προστατευόμενης περιοχής στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα να είναι ήδη μία πρότυπη διαδικασία για τη χώρα μας.

© Χ. ΠΑΠΑΔΑΣ / WWF ΕΛΛΑΣ

Ο σχεδιασμός της προστατευόμενης περιοχής της Γυάρου με τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων αποτελεί μία πρότυπη διαδικασία.

© Α. ΒΟΝΕΤΤΙ / WWF ΕΛΛΑΣ

Τι μπορεί να κάνει ο καθένας μας για τις προστατευόμενες περιοχές

Ακόμα και σε ένα τόσο σύνθετο, πολυδιάστατο και μεγάλο πρόβλημα όπως η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, καθένας από μας ως άτομο και ως ενεργός πολίτης μπορεί να συμβάλει. Με την στάση μας, την αλλαγή της συμπεριφοράς μας και τη δραστηριοποίηση μας βοηθάμε να μείνουν οι θάλασσες ζωντανές!

Στη θάλασσα:

- Απολαμβάνουμε τη φύση χωρίς να την καταστρέφουμε. Η πιο άμεση επαφή που έχουμε με το παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον είναι τα καλοκαιρινά μας μπάνια. Δεν πετάμε τίποτα στην παραλία και στη θάλασσα.
- Σεβόμαστε τους περιορισμούς (π.χ. πρόσβασης και ταχύτητας σκάφους) εντός των προστατευόμενων περιοχών, αλλά και την περιβαλλοντική νομοθεσία γενικότερα.
- Όσοι ασχολούμαστε με την ιστιοπλοΐα ή τα σκάφη αναψυχής γενικά, σεβόμαστε τη νομοθεσία και γνωρίζουμε ποια είναι η σωστή εν πλω συμπεριφορά. Όταν βρισκόμαστε σε σκάφος:
  - δεν αγκυροβολουέμε ποτέ πάνω στην Ποσειδωνία! Οι άγκυρες και οι αλυσίδες την καταστρέφουν.
  - δεν ρίχνουμε ποτέ στη θάλασσα οποιοδήποτε υγρό περιέχει λάδια μηχανής, πετρέλαιο ή οποιοδήποτε χημικό. Χρησιμοποιούμε τις σχετικές εγκαταστάσεις υποδοχής τέτοιων υλικών όπου υπάρχουν.
  - συμμετέχουμε στη συγκέντρωση στοιχείων και επιστημονικής γνώσης, π.χ. όταν δούμε θαλάσσια θηλαστικά το καταγράφουμε και αναφέρουμε οποιαδήποτε παρατήρηση στη θάλασσα ή στην ακτή.
- Εάν ασχολούμαστε με την ελεύθερη ή την αυτόνομη κατάδυση, είμαστε πολύ προσεκτικοί όταν καταδυόμαστε. Προσέχουμε τις κινήσεις μας ώστε να μην ακουμπάμε και καταστρέφουμε οποιοδήποτε θαλάσσιο οργανισμό και στην περίπτωση της αυτόνομης, ρυθμίζουμε την πλευστότητα μας ώστε να είναι ουδέτερη.
- Εάν ασχολούμαστε με την ερασιτεχνική αλιεία, σεβόμαστε τη νομοθεσία. Είμαστε ενημερωμένοι και συνειδητοποιημένοι σχετικά με τις επιπτώσεις των πράξεων μας. Αποφεύγουμε κάθε παράνομη αλιευτική δραστηριότητα. Αν αντιληφθούμε άτομα που ψαρεύουν με δυναμίτη, μπουκάλες οξυγόνου ή κάνουν νυχτερινό ψαροντούφεκο -και οι τρεις δραστηριότητες απαγορεύονται από τον νόμο- το καταγγέλλουμε στις λιμενικές αρχές

Μακριά από τη θάλασσα:

- Καταναλώνουμε βιώσιμα αλιεύματα. Προσπαθούμε να είμαστε ενήμεροι για το ποια είδη είναι παράνομα και απειλούμενα και ποιο είναι το ελάχιστο μέγεθος των πιο εμπορικών ειδών που συναντάμε στην Ελλάδα. Αρνούμαστε να καταναλώσουμε υπομεγέθη είδη! Πληροφορίες εδώ: fishguide.wwf.gr Χρησιμοποιούμε όσο λιγότερο πλαστικό μπορούμε! Χρησιμοποιούμε επαναχρησιμοποιούμενη τσάντα για τα ψώνια μας.
- Επιλέγουμε προϊόντα με την ελάχιστη και απλούστερη δυνατή συσκευασία.
- Ανακυκλώνουμε! Φροντίζουμε οι συσκευασίες που βάζουμε στην ανακύκλωση να είναι καθαρές.
- Εξοικονομούμε ενέργεια.

Ενεργοί πολίτες:

- Κάνουμε τον εθελοντισμό στάση ζωής συμμετέχοντας στο περιβαλλοντικές δράσεις.
- Ασκοούμε πίεση σε όσους έχουν την ευθύνη της προστασίας του περιβάλλοντος και των θαλασσών μας, σε όποιο επίπεδο και αν βρίσκονται (τοπική αυτοδιοίκηση, υπουργεία, Βουλή των Ελλήνων, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κοκ) και συμμετέχουμε σε δράσεις που επηρεάζουν τις αποφάσεις τους.
- Υποστηρίζουμε το έργο των φορέων που ασχολούνται με την προστασία της φύσης.

Διαβάστε επίσης:

- Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου: <http://www.nmp-zak.org/>
- ΚΥΚΛΑΔΕΣ LIFE: <http://cycladeslife.gr>
- Λιβανού, Μ και Παράβας, Β, 2012. Τα θαλάσσια θηλαστικά των ελληνικών θαλασσών. WWF Ελλάς: <http://www.hcg.gr/alieia/thilastika/electronic-capacity-building-kit-GR.pdf>
- Παπαγεωργίου Μ., 2016. Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και Θαλάσσιες Χρήσεις: Εννοιολογικά και θεωρητικά ζητήματα, Κοκκώσης Χ., Μπεριάτος Ηλ., 2016. Χωρική Ανάπτυξη και Σχεδιασμός, Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών, Βόλος, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
- WWF Ελλάς, 2012. Βιολογική Ποικιλότητα: Ελλάδα μια πλούσια χώρα: <http://www.wwf.gr/images/pdfs/biodiversity-gr.pdf>
- WWF Ελλάς, 2015. Γαλάζια Ανάπτυξη στη Μεσόγειο Θάλασσα: η πρόκληση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης: http://www.wwf.gr/images/pdfs/MedTrends_final_report.pdf
- WWF Ελλάς, 2017. Προστατευόμενες Περιοχές: Ο Ακρογωνιαίος Λίθος στη διατήρηση της βιοποικιλότητας: <http://www.wwf.gr/images/pdfs/protected-areas.pdf>
- WWF Ελλάς. Η ζωή στην θάλασσα: WWF Ελλάς. Δάση της θάλασσας: <http://www.wwf.gr/images/pdfs/posidonia-factsheet.pdf>
- WWF Ελλάς. Η ζωή στην θάλασσα: WWF Ελλάς. Ο άγνωστος βυθός των ελληνικών θαλασσών: <http://www.wwf.gr/images/pdfs/coral-factsheet.pdf>
- WWF Ελλάς. Η ζωή στην θάλασσα: Ένας Πανάρχαιος κάτοικος των ελληνικών θαλασσών: http://www.wwf.gr/images/pdfs/Caretta%20Caretta_WWF.pdf
- MedPan, UNEP/MAP- RAC/SPA. 2016. The 2016 status of marine protected areas in the Mediterranean: The main findings. RETICULA.
- Nigel Dudley, 2013. Guidelines for Applying Protected Area Management Categories, Gland, Switzerland, IUCN.
- Reuchlin-Hughenoltz, E., McKenzie, E. 2015. Marine protected areas: Smart investments in ocean health. WWF, Gland, Switzerland.
- UNEP-WCMC, IUCN. 2016. Protected Planet Report 2016. Cambridge UK and Gland, Switzerland. UNEP-WCMC, IUCN.
- WWF, 2016. Living Planet Report 2016: Risk and resilience in a new era, Gland, Switzerland. WWF International.

Δεκέμβριος 2017

Περισσότερες πληροφορίες:

Ιόλη Χριστοπούλου Υπεύθυνη πολιτικής για το φυσικό περιβάλλον

210 3314893 - i.christopoulou@wwf.gr